

מכון ירושלים לחקר ישראל

עיריית ירושלים

שנתון סטטיסטי לירושלים

מספר 24 – 2009/2010

מערכת השנתון:

עורכת ראשית: מאיה חושן

איתן בלואר

יאיר אסף-שפירא

ענבל דורון

בתמיכת:

הרשות לפיתוח ירושלים

ירושלים תש"ע

מערכת השנתון:

ד"ר מאיה חושן

איתן בלואר

יאיר אסף-שפירא

ענבל דורון

עיצוב העטיפה: www.saybrand.co.il

איור: גדעון קייך (1983)

הכנת המחקר והוצאתו לאור של השנתון הסטטיסטי לירושלים התאפשרה
בסיוע עיריית ירושלים, קרן צ'רלס ה' רבסון ניו-יורק,
והרשות לפיתוח ירושלים.

הרוצה לצטט רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את המקור

© 2010, מכון ירושלים לחקר ישראל

www.jiis.org.il

ISSN 0333-9831

ברכת ראש העיר

השנתון הסטטיסטי לירושלים 2009/2010, בהוצאת עיריית ירושלים ומכון ירושלים לחקר ישראל הוא כלי חשוב ביותר בעבודתנו הרציפה לחיזוקה של ירושלים.

השנתון משמש כלי יעיל לתכנון מדיניות ולבקרה על ביצועים. המידע הסטטיסטי המדויק מאפשר לכוחות השונים לעבוד מול מדדי הצלחה. עבודה של הכוחות העירוניים למול מדדי ביצוע והערכה היא מטרה חשובה, ואנחנו משקיעים מאמצים רבים להגשמתה.

השנתון הסטטיסטי לירושלים מהווה כלי עבודה אפקטיבי ויעיל. הניסיון המצטבר של צוות המכון באיסוף וניתוח הנתונים, לצד ההכוונה של האגף למדיניות ולתכנון אסטרטגי בעיריית ירושלים מביאים לידי יצירת תמונת מצב מהימנה של העיר המאפשרת לנו, כקובעי מדיניות, לקבל החלטות על בסיס נתונים אובייקטיביים.

אנו נמצאים בתהליך של הגברת השקיפות ושיתוף הציבור הירושלמי בקבלת החלטות ובעשה בעיר, וקידמנו מהלכים רבים למען מטרה זו. חשוב כי הנתונים המופיעים בשנתון ימשיכו ויהיו נגישים לכל, ויפורסמו בצורה נוחה הן בתקשורת המקומית והן באתרי האינטרנט השונים.

אנו משקיעים מאמצים רבים לבלום את מגמת ההגירה השלילית מירושלים הן במימד הדמוגרפי והן במימד הרישום למערכת החינוך. אנו רואים ניצנים ראשונים לשיפור משמעותי בתוצאות כבר עתה, ואני מאמין כי בעתיד נמשיך לראות את תוצאות המדיניות בנתונים מעודדים.

בשנים הקרובות נזכה לראות שינוי משמעותי במגמות שאפיינו את העיר בעבר ולהניע צמיחה בעלת השפעות רוחב על החינוך, התרבות ואיכות החיים בעיר.

בשנתון החדש מופיע לראשונה פרק בנושא יישובי סובב ירושלים. לקשר בין ירושלים ליישובים הסובבים אותה, ולפיתוח ראייה מטרופולינית יש חשיבות רבה. בעזרת נתונים מדויקים ניתן לגבש ולבצע מדיניות אשר תוציא הן את ירושלים והן את היישובים סביב ירושלים, נשכרים. ברצוני לברך את המכון על שכלל לראשונה בשנתון גם את נושא זה.

זוהי שנה נוספת בה שיתוף הפעולה הפורה, ארוך השנים וההדוק בין העירייה ומכון ירושלים לחקר ישראל ממשיך. אנו נמשיך לטפח קשר זה לטובת העיר ותושביה. יישר כוח לעוסקים במלאכה: למערכת השנתון בראשות ד"ר מאיה חושן, לוועדת ההיגוי ולגופים השונים השותפים לעשייה.

ניר ברקת

ראש העיר ירושלים

הקדמה – ראש מכון ירושלים לחקר ישראל

השנתון הסטטיסטי לירושלים יוצא לאור מאז 1982 על ידי מכון ירושלים לחקר ישראל ועיריית ירושלים. מכון ירושלים לחקר ישראל הוא מוסד מחקר עצמאי, ללא כוונת רווח, המספק נתונים עדכניים, מהימנים ואמינים על ירושלים, חומר רקע מעמיק, ניירות עמדה וניתוחים מקצועיים לשימושם של קובעי מדיניות ושל הקהל הרחב. מחקרי המכון שמים דגש על היבטים יישומיים, על המלצות לגיבוש מדיניות ועל דרכי פעולה. המכון עוסק במחקרי מדיניות בתחומי הכלכלה והחברה, ובעיקר בנושאים הקשורים בירושלים בת-זמננו ובמדיניות סביבתית. כמו כן עוסק המכון במחקרים בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

מחקרי ירושלים עומדים במרכז תכנית העבודה של המכון מיום היווסדו. המכון פיתח מאגרי נתונים על ירושלים ומחזיק באוסף הנתונים המעודכן והגדול ביותר על העיר. במכון נערכו עשרות מחקרים ופורסמו עשרות ספרים וניירות עמדה המתייחסים לכל תחומי החיים בירושלים, ביניהם תוכניות מתאר ותוכניות-אב במגוון תחומים, לכל מגזרי האוכלוסייה בעיר ולמטרופולין סביבה.

השנתון הסטטיסטי לירושלים 2009/2010 מציג תמונת מצב סטטיסטית עדכנית, בלוחות, בגרפים, ובמפות, על המתרחש בעיר במגוון רב של נושאים, ואת מגמות השינוי שהתחוללו בה לאורך זמן. השנתון מציג גם השוואה בין ירושלים לבין ישראל, תל-אביב-יפו וחיפה וליישובי סובב ירושלים.

השנתון הוא כלי עבודה ראשון במעלה לעובדי העירייה, והוא משרת רבים, שהבולטים בהם: מתכננים, וקובעי מדיניות ברמה המקומית, הלאומית והבינלאומית, חוקרים, אנשי תקשורת מהארץ ומהעולם, סטודנטים, תלמידים ואוהבי ירושלים.

השנתון הסטטיסטי מופיע הן כספר והן באתר האינטרנט של מכון ירושלים לחקר ישראל.

י. די סין ט'י.

פרופ' יעקב בר-סימן טוב
ראש המכון, מכון ירושלים לחקר ישראל

מבוא

השנתון הסטטיסטי לירושלים 2009/2010 הוא השנתון ה-24 במספר. השנתון, בהוצאת מכון ירושלים לחקר ישראל ועיריית ירושלים, יוצא לאור החל משנת 1982. הלוחות המופיעים בשנתון ולוחות מפורטים נוספים מתפרסמים באתר האינטרנט של המכון www.jiis.org.il. תודה מיוחדת ליושב ראש הכנסת ראובן ריבלין ולרשות לפיתוח ירושלים (הר"י) על סיוע ותמיכה בשנתון.

כמו בשנים קודמות, גם השנה **השנתון הסטטיסטי לירושלים** נועד בראש ובראשונה לשרת את קובעי המדיניות, את המתכננים במגזר הממלכתי, העירוני, והפרטי, חוקרים ותלמידים המתעניינים בנושא ירושלים, וכל המעוניינים והמתעניינים בנושא. בעשור האחרון ניכרת מגמת עלייה בשימוש בשנתון, והתעניינות בנתונים המתפרסמים בו, בארץ ומחוצה לה – בקרב אמצעי התקשורת, כמו גם בקרב נציגויות זרות בישראל ושגרירויות ישראל בחוץ לארץ. עיון בסדרות העתיות שבשנתון מאפשר לעמוד על מגמות שינוי ופיתוח בירושלים בתחומים רבים ומגוונים.

צוות השנתון רואה חשיבות רבה בפרסום נתונים הן על כלל העיר והן על המגזר היהודי והמגזר הערבי שבה. נתונים על המגזר הערבי מופיעים בכל הלוחות שבהם ניתן להציג נתונים אמניים (לדוגמא: נתוני אוכלוסייה, תנועות אוכלוסייה, חינוך ותיירות). עם זאת ישנם לוחות שבהם לא קיימים נתונים על המגזר הערבי, או שהנתונים לא הוכחו כאמינים דיים, ועל-כן בחרנו לא לפרסמם.

בשנתון זה מופיע פרק חדש הכולל 19 לוחות שמציגים מגוון נתונים על רשויות מקומיות שבסובב ירושלים.

אנו מודים לכל מי שסייעו ותרמו להכנת השנתון, לקוראים ולמשתמשים שהגיבו בכתב ובעל-פה ולחברי ועדת ההיגוי. תודתנו לכל הגופים הממשלתיים, הציבוריים והפרטיים, לאגפים השונים בעיריית ירושלים, ובמיוחד ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כל אלה העמידו לרשותנו מידע רב המתפרסם בשנתון. הנתונים המתפרסמים בשנתון נאספו ועובדו על ידי מקורות שונים ואמינותם נבדקת על ידי צוות השנתון. בנוסף, תודה לאסתי ביהם על עבודת העימוד וההכנה לדפוס ולשרה הלפר על תרגום לאנגלית של הלוחות החדשים.

מערכת השנתון

ד"ר מאיה חושן, איתן בלואר, יאיר אסף-שפירא, ענבל דורון

ועדת היגוי

פרופ' משה סיקרון, האוניברסיטה העברית בירושלים – יו"ר

פנינה צדקה, סמנכ"לית ומנהלת אגף בכיר דמוגרפיה ומפקד, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

רועי פולקמן, יועץ ראש העיר ומנהל האגף למדיניות ותכנון אסטרטגי, עיריית ירושלים

פרופ' סרג'יו זלה פרגולה, המכון ליהדות זמננו ע"ש הרמן, האוניברסיטה העברית בירושלים

עו"ד יוסי שרעבי, מנהל מינהל תרבות חברה ופנאי, עיריית ירושלים

יששכר דור, מנהל תחום מחקר, משרד הפנים

ישראל קמחי, חוקר בכיר, מכון ירושלים לחקר ישראל